

Verdieping en uitbreiding Eemshaven

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

29 december 2006 / rapportnummer 1825-65

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van provincie Groningen
Dienst Ruimte en Milieu
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

uw kenmerk
2006-17.777 h,MV

uw brief
19 oktober 2006

ons kenmerk
1825-66 /Sf/gl

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Verdieping en uitbreiding Eemshaven

doorkiesnummer
(030) 234 76 16

Utrecht,
29-12-2006

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de verdieping en uitbreiding van de Eemshaven.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verdieping en uitbreiding Eemshaven

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Verdieping en uitbreiding Eemshaven

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de verdieping en uitbreiding van de Eemshaven,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van provincie Groningen (coördinerend bevoegd gezag) door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Verdieping en uitbreiding Eemshaven,

de secretaris

dr. B. Schijf

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 29 december 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BELEID EN BESLUITEN	2
3.1 Probleemstelling en doel	2
3.2 Beleidskader	2
3.3 Te nemen besluit(en).....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Voornemen	3
4.2 Alternatieven	4
4.3 Referentie	4
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	4
5. MILIEUASPECTEN.....	5
5.1 Algemeen	5
5.2 Natuur.....	6
5.3 Bodem en water.....	7
5.4 Veiligheid.....	8
5.5 Licht, lucht en geluid.....	8
5.6 Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	8
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	8
7. EVALUATIE EN MONITORING PROGRAMMA	9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 oktober 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Eemsbode d.d. 25 oktober 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Groningen Seaports heeft het voornemen de Eemshaven uit te breiden en te verdiepen. Om nieuwe initiatieven in de haven mogelijk te maken, wil Groningen Seaports de havenmond aanpassen, een nieuwe insteekhaven uitgraven, de bestaande Wilhelminahaven verlengen en de streefdiepten in de haven vergroten. Voor dit voornemen heeft Groningen Seaports een vergunning nodig op grond van de Ontgrondingwet en een aanpassing van de Legger en beheer register Ommelanderzeedijk. Voor beide besluiten zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen bevoegd gezag. Daarnaast is een vergunning nodig op grond van de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken (Wbr), hiervoor treedt Rijkswaterstaat Noord Nederland (RWS-NN) op als bevoegd gezag.

Bij brief van 19 oktober 2006 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Eemsbode, De Ommelander Courant en de Staatscourant, respectievelijk d.d. 25 en 26 en 31 oktober 2006 ².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’ ³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen. De onderdelen die in de startnotitie voldoende worden aangegeven, worden in dit advies niet herhaald.

De Commissie heeft bij het opstellen van haar advies, naast de startnotitie, kennisgenomen van de aandachtspunten van het Waterschap Noorderzijlvest en de inspraakreacties en adviezen die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

In dezelfde werkgroepsamenstelling adviseert de Commissie ook over de richtlijnen voor het MER voor de het verruimen van de Vaargeul Eemshaven-Noordzee. Dit initiatief is nauw gerelateerd aan de uitbreiding van de Eemshaven zelf. Gezamenlijk bedoelen deze initiatieven namelijk de juiste voorwaarden te scheppen voor het realiseren van de LNG-terminal en de energiecentrales op het haventerrein. Aangezien het beleidskader en de milieueffecten van deze twee initiatieven deels overeenkomen, verdient het de voorkeur beide milieueffectrapporten zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Belangrijk onderdeel van zowel de uitbreiding van de Eemshaven, als de verruiming van de vaargeul naar deze haven zal zijn het verwerken van grote hoeveelheden baggerspecie. De Commissie geeft daarom nadrukkelijk in overweging om het onderzoek naar de mogelijkheden voor het verspreiden van baggerspecie en naar effecten ervan voor de beide projecten gecombineerd uit te laten voeren. Dit is vooral van belang in bij het identificeren van de verspreidingslocaties en bij het in beeld brengen van de cumulatieve effecten van de baggerspecieverspreiding. Wel moeten de effecten van elk van de twee initiatieven ook afzonderlijk zichtbaar zijn.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- een onderbouwd inzicht in de effecten van het verspreiden en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Beschrijf daarbij de verwachte kwaliteit van de baggerspecie, maak duidelijk aan welke kwaliteitseisen de baggerspecie moet voldoen voor verspreiding in de mogelijke verspreidingsgebieden, en geef aan hoe baggermateriaal dat van onvoldoende kwaliteit is voor dergelijke verspreiding zal worden verwerkt;
- de mogelijke negatieve gevolgen (afzonderlijk en cumulatief in samenhang met andere initiatieven) voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gebieden;
- een duidelijke weergave van de onzekerheden in de effect voorspellingen en de doorvertaling daarvan naar betrouwbaarheidsmarges voor de analyse van effecten op de natuur;
- een onderbouwd inzicht in de effecten van scheepvaart in de gebruiksfase van de haven, met name de effecten op nautische veiligheid, en de maatregelen en procedures voorgesteld om de nautische veiligheid te garanderen.

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BELEID EN BESLUITEN

3.1 Probleemstelling en doel

Onderbouw in het MER in welke mate de bestaande en geplande toekomstige havenbedrijven voor hun functioneren afhankelijk zijn van de voorgenomen verdieping en uitbreiding. Geef aan hoe snel de scheepsomvang in de laatste jaren is veranderd, of nog kan veranderen. Voor hoeveel jaar zijn de maatregelen naar verwachting toereikend?

3.2 Beleidskader

Naast de in de startnotitie genoemde wettelijke en beleidskaders dienen ook de volgende bij het MER te worden betrokken:

- Kaderrichtlijn Water (KRW): Deze stelt een aantal doelen op het niveau van formeel begrensde waterlichamen⁴. Meld in het MER de (eventueel

⁴ Nederland is verantwoordelijk voor het bereiken van deze doelen per eind 2015. Een groot aantal sectoren en waterbeheerders is bij de uitvoering betrokken. De belangrijkste procesaansturing ligt bij de waterbeheerders. Het opstellen van het stroomgebiedbeheersplan (vast te stellen in 2009) is nog volop in gang. De invulling van veel aspecten is nog niet duidelijk. Nadere uitwerking zal nog moeten plaatsvinden, maar in de tussentijd is Nederland gehouden ervoor te zorgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan de doelstellingen van de KRW.

voorlopige) doelstellingen die gelden voor de natuurlijke en niet-natuurlijke delen van de Waddenzee ten aanzien van de prioritair stoffen, overige verontreinigingen en nutriënten. Geef ook aan hoe het initiatief zich verhoudt tot het stand-still beginsel uit de KRW dat inhoudt dat de waterkwaliteit in een gebied niet mag verslechteren. Let vooral op de beperkingen die dit beginsel kan vormen voor de verspreiding van baggerspecie met hoge gehalten aan TBT en TPT (tributyltin en triphenyltin). Hierbij speelt het blootstellingsoppervlak van verontreinigde waterbodems met het oppervlaktewater een essentiële rol;

- (Natuurbeschermingswet): vermeld de doelen die voor de verschillende deelgebieden gelden;
- OSPAR verdrag (Oslo Parijs 1998) inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan;
- Trilaterale samenwerking (Nederland Duitsland Denemarken, ESBJERG 31-10-2001);
- Chemie toxiciteit toets (CTT) voor verspreiding zoute baggerspecie, 18-06-2004);
- Zoute Bagger Toets (ZBT) uit het nieuwe Besluit bodemkwaliteit, 31-3-2006⁵.

Indien er ook specie wordt gebaggerd die van onvoldoende kwaliteit is voor verspreiding op zee, dan moeten de wettelijke kaders besproken worden die gelden voor de dan gekozen stort- en verwerkingsmethodiek.

Ga na of in het kader van de vergunningverlening de procedure van de watertoets moet worden doorlopen, en neem eventuele relevante informatie uit deze toets op in het MER.

3.3 Te nemen besluit(en)

De te nemen besluiten zijn in de startnotitie duidelijk aangegeven.

Omdat dit initiatief een van een reeks samenhangende ontwikkelingen in en rond de Eemshaven behelst, is het raadzaam in het MER te beschrijven welke organisaties, adviesorganen en instanties formeel en informeel betrokken zijn bij de procedure en besluitvorming. Hierdoor ontstaat een helder beeld van de verschillende manieren waarop de ontwikkelingen in de Eemshaven worden gecoördineerd.

4. VOorgenomen Activiteit en Alternatieven

4.1 Voornemen

Hoofdstuk 3 van de startnotitie geeft een aanzet voor de beschrijving van de voorgenomen activiteit en de deelactiviteiten waaruit het initiatief bestaat. Geef bij uitwerking van het voornemen en de alternatieven in het MER aan:

- waar, hoeveel en in welke samenstelling sediment wordt gebaggerd en de vervuilingssklasse van de te verwijderen specie. Geef hierbij aan wat de

⁵ Aangezien verwacht mag worden dat deze wetgeving in werking is getreden voor de uitvoering van dit project, wordt aangeraden ook de uit deze toets voortvloeiende beperkingen voor het initiatief te beschrijven.

chemische kwaliteit van het te baggeren materiaal is (let hierbij op toxische stoffen, met name tributyltin en triphenyltin en nutriënten);

- de aard, omvang en frequentie van de benodigde (onderhouds) baggerwerkzaamheden;
- met welke materieel het baggerwerk zal worden uitgevoerd;
- op welke plaatsen, in welke hoeveelheden en op welke wijze de opgebaggerde specie zal worden gestort/verspreid, dan wel verwerkt op andere wijze.

4.2 Alternatieven

De startnotitie geeft nog onvoldoende inzicht in de verwachte kwaliteit van de te baggeren specie. De kwaliteit bepaalt niet alleen de effecten voor de omgeving, maar ook of verspreiding van de specie in het aangrenzende gebied aanvaardbaar is. Indien er onvoldoende gegevens over de speciekwaliteit beschikbaar zijn, zal dit met veldonderzoek moeten worden ingevuld.

Mocht het duidelijk worden dat (een deel van) de baggerspecie niet geschikt is voor verspreiding binnen het aangeduide stortlocatie-zoekgebied vanwege het niet voldoen aan de normen, of omdat verspreiding significant negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zal hebben, dan zal aangegeven moeten worden waarheen de specie dan wordt afgevoerd. Wordt de specie dan in een deponie geborgen of het op land verwerkt?

Bij het beschrijven van de verspreidingsvarianten dient het MER uit te leggen hoe zoekgebieden en concrete locaties voor verspreiding van bagger worden geïdentificeerd, en aan welke (hydraulische) randvoorwaarden deze locaties moeten voldoen.

4.3 Referentie

Hanteer de huidige situatie, inclusief de autonome ontwikkeling als referentiesituatie, zie hoofdstuk 5.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

Groningen Seaports geeft in de startnotitie aan het mma achteraf te zullen samenstellen uit de onderzochte alternatieven en varianten. Echter, het is belangrijk om doelgericht een mma te ontwikkelen. Dit vraagt een open en creatieve houding.

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

De wet stelt dat het mma reëel moet zijn. Een aandachtspunt hierbij is dat aanzienlijk meerkosten op zich een alternatief nog niet irreëel maken. Dit dient altijd expliciet onderbouwd te worden.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemeen

Referentie

Hanteer de huidige situatie, inclusief de autonome ontwikkeling als referentiesituatie bij het beschrijven van de milieugevolgen van de alternatieven. Houd bij de beschrijving van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling rekening met de reeds aanwezige menselijke activiteiten in het gebied in en nabij de Eemshaven, zoals scheepvaart en visserij, recreatie en de NorNed-stroomkabel. Bij de autonome ontwikkeling gaat het daarnaast om nieuwe activiteiten waarover reeds concrete besluiten zijn genomen, en trends als bijvoorbeeld de invloed van een eventuele zeespiegelstijging.

Cumulatie

Ga voor ieder van de milieuaspecten na in hoeverre het nodig is om bij de effectbeschrijving ook rekening te houden met de nieuwe activiteiten of projecten in de omgeving die op dit moment worden gepland. Denk daarbij natuurlijk vooral aan:

- de verruiming van de vaargeul Eemshaven-Noordzee (zie ook hoofdstuk 1 van dit advies), vanwege de invloed op water, bodem en natuur;

maar ook aan:

- Duitse voornemen de vaargeul naar Emden te verruimen, en aanpassingmaatregelen in de Unterems uit te voeren⁶;
- LNG terminal Eemshaven;
- initiatieven voor energiecentrales in de Eemshaven.

Vanwege de invloed op vogels kan ook worden gedacht aan:

- windpark "Riffgat"⁷ en windturbinepark Eemshaven;
- glastuinbouw Eemsmond.

Deze opsomming is niet uitputtend.

Modellen en onzekerheden

Verder zal bij verschillende onderdelen van de milieueffectanalyse gebruik worden gemaakt van modellen. Geef in het MER een verantwoording van de keuze van de modellen.

Gezien de gevoeligheid van de natuurgebieden die door het initiatief kunnen worden beïnvloed, is het in het MER nodig een uitgebreide analyse te geven van de onzekerheden in de effectvoorspellingen van de modellen. Verifieer daarom de uitkomsten van elk model waar mogelijk met natuurmetingen of natuurwaarnemingen. Aan de hand van deze confrontatie van modeluitkomsten met natuurwaarnemingen kan in het MER een nauwkeurigheidsoverzicht van elk van de modellen worden gegeven. De onzekerheidsmarges, die uit deze beschouwingen volgen, dienen ook te worden beschreven. Geef aan hoe de onzekerheden doorwerken in de evaluatie van ecologische en ecotoxicologische effecten, met name van het storten van specie.

Afbakening

Geef ook een verantwoording voor de afbakening van het studiegebied; ga hierbij niet alleen af op modelberekeningen, maar ook op natuurwaarnemingen van erosie/sedimentatie en waterkwaliteit (zout/zoet, waterkwaliteitspa-

⁶ Zie inspraakreactie Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest, nummer 13, Bijlage 4.

⁷ Zie inspraakreactie Stadt Borkum, nummer 5, Bijlage 4.

rameters). Deze afbakening geldt ook voor het in kaart brengen van de uitgangspunten- en referentiesituatie. Het gebruik van de haven op maximale capaciteit dient uitgangspunt te zijn bij het beschrijven van de mogelijke effecten.

5.2 Natuur

Besteed bij het beschrijven van de effecten op natuur zowel bij gebieds- als soortbescherming aandacht aan cumulatie (zie §5.1).

Gebiedsbescherming

Zoals aangegeven in de startnotitie, is invloed op Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee⁸, niet vooraf uit te sluiten.

Voor activiteiten of plannen die mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben voor de beschermde natuurgebieden in Nederland dient ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning bij de minister van LNV te worden aangevraagd. Ga na of:

- in de aanleg- en gebruikfase via externe werking gevolgen te verwachten zijn voor de habitattypen en soorten waarvoor concept instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd⁹. Ga na of eventuele gevolgen significant kunnen zijn;
- het integraal afwegingskader Noordzee¹⁰ dient te worden doorlopen.

In de habitattoets moeten niet alleen de soorten en habitats worden betrokken, maar ook de ecologische functies van het Waddengebied (kraamkamers voor vis, foerageerfunctie voor steltlopers e.d.).

Ten aanzien van habitattypen is met name de slibkwaliteit van belang; eventuele verontreinigende stoffen die zich aan het slib hechten, kunnen gevolgen hebben voor de voedselketen.

De initiatiefnemer heeft in de startnotitie aangegeven dat significant negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten, en dat er een passende beoordeling wordt uitgevoerd. Maak deze onderdeel van het MER. Indien namelijk uit de passende beoordeling blijkt dat er niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen kunnen optreden, zullen alternatieve specieverspreidingslocaties of verwerkingsmethoden in beeld gebracht moeten worden. Deze moeten ook worden behandeld in het MER, evenals eventuele compenserende maatregelen. Door integratie van de passende beoordeling in het MER ontstaat een handzaam overzicht van milieugevolgen en maatregelen voor inspraak en besluitvorming.

⁸ De Waddenzee geniet tevens bescherming als wetland ingevolge de Ramsar Conventie, en als Beschermd- en Staatsnatuurmonument. De vanuit deze kaders te beschermen waarden zijn opgenomen in de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

⁹ Tot het moment dat het nieuwe aanwijzingsbesluit voor de Waddenzee wordt gepubliceerd (naar verwachting eind 2006) dient rechtstreeks getoetst te worden aan alle soorten die genoemd zijn in het aanwijzingsbesluit van november 1991. Om de zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast dient waar nodig ook gebruik te worden gemaakt van de beschikbare wetenschappelijke gegevens, waaronder de Natura 2000-contourennotitie en het Gebiedendocument Waddenzee. Na publicatie van het nieuwe aanwijzingsbesluit dient rechtstreeks te worden getoetst aan de daarin opgenomen instandhoudingsdoelen. De Commissie adviseert hier al op te anticiperen. Wijzigingen in de instandhoudingsdoelen ten gevolge van inspraak zijn echter niet uit te sluiten.

¹⁰ Het integraal afwegingskader Noordzee geldt voor de Noordzee inclusief. Natura 2000-gebieden en gebieden met bijzondere ecologische waarden. Zie Integraal beheerplan Noordzee 2015, hoofdstuk 6.

Het ministerie van LNV heeft in relatie tot projecten in/nabij de Eemshaven een handreiking ontwikkeld voor het opstellen van een passende beoordeling¹¹. De Commissie adviseert de handreiking te gebruiken.

Soortenbescherming

Beschrijf de waardevolle flora en fauna in het plangebied¹² en geef aan wat de effecten van de voorgenomen activiteiten hierop kunnen zijn, breng met name de effecten op de voorkomende doelsoorten en prioritaire soorten in beeld.

- Geef aan voor welke soorten eventueel een ontheffingaanvraag op grond van de Flora- en faunawet nodig en mogelijk is, en geef ook aan, indien relevant, welke mitigerende of compenserende maatregelen nodig zullen zijn voor een ontheffing.
- Geef aan welke Rode lijstsoorten door het voornemen worden aangetast en of compensatie noodzakelijk is.

5.3 Bodem en water

De effecten op de waterbodem (zowel de bodemsamenstelling als de bodemfauna) en waterkwaliteit hangen nauw samen met de baggeractiviteiten die nodig zijn om de haven uit te breiden en te onderhouden. Ook hier geldt dat het belangrijk is tevens de cumulatieve effecten in beeld te brengen, met name in samenhang met de effecten van het verruimen van de Vaargeul Eemshaven-Noordzee.

De volgende aspecten dienen in het MER aan bod te komen:

- Geef aan welke criteria worden gebruikt om vast te stellen of er relevante effecten van het baggeren en storten/verspreiden optreden.
- Geef een opgave van de te verwachten stortvolumina per stortlocatie.
- Beschrijf de dikte en de samenstelling (zand/slib) van het sediment dat zowel op als buiten de stortlocatie wordt afgezet. Maak hierbij onderscheid tussen de uitbreiding van de haven en het onderhoudsbaggerwerk.
- Geef aan welke effecten van het baggeren en verspreiden van specie worden verwacht met betrekking tot de vertroebeling van het water, de snelheid en dikte van de sedimentatie van het gesuspendeerde sediment en de uitgestrektheid van deze effecten; de effecten op de bodemopbouw; en de fysisch-chemische waterkwaliteit (verlaagd zuurstofgehalte en het vrijkomen van bodemverontreinigingen, met name toxische stoffen en nutriënten).
- Beschrijf wat de effecten zijn van het storten/verspreiden op de bodemfauna.
- Geef aan welke effecten van het baggeren worden verwacht ten aanzien van de grondwaterstand.
- Geef aan of er effecten zijn van de verdieping en verruiming op het stroombeeld en de stroomsnelheden, met name in de (mond van) het Doekegatkanaal, het Wilhelminakanaal en de insteekhaven; idem op de sedimenttransporten en op de sedimentsamenstelling.

¹¹ Format 'passende beoordeling' in relatie tot projecten in/nabij de Eemshaven. Ministerie van LNV, Directie Regionale Zaken Noord, juli 2006. Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet (Vogel- en Habitatrichtlijn, Beschermde en Staatsnatuurmonumenten) is hierin opgenomen.

¹² Het rapport "Beschermde flora en fauna in het Eemshavengebied" van Buro Bakker uit 2005 geeft hiervoor een goede indicatie.

5.4 Veiligheid¹³

Nautische en externe veiligheid

De regulering van het scheepvaartverkeer en de garantie van de verkeersveiligheid bij binnenkomende en uitgaande LNG schepen dient beschreven te worden in het MER. Onderbouw hierbij de gekozen veiligheidsafstanden. Bespreek de (cumulatieve) veranderingen in externe veiligheidsrisico's. Beschrijf tevens hoe de samenwerking met de Duitse instanties zal verlopen en bij wie welke verantwoordelijkheden zullen liggen.

Verder dient beschreven te worden wat de gevolgen zullen zijn van het initiatief voor de nautische veiligheid, in relatie tot de scheepvaartintensiteit in 2015 (als de LNG terminal vermoedelijk in gebruik is genomen) en in 2030. Ook hier dient de maximaal verwachte scheepvaartintensiteit van de verscheidene schepen van en naar de geplande terminals voor de betreffende tijdshorizon het uitgangspunt te zijn.

Hoogwater veiligheid

Geef aan in het MER of het initiatief invloed zal hebben op de stabiliteit van de dijken. Mocht dijkverhoging nodig zijn, geef dan ook de landschappelijke effecten hiervan aan.

5.5 Licht, lucht en geluid

Geef in aanvulling op de punten in de startnotitie in het MER aan in hoeverre licht en geluid dat wordt gegenereerd door bij baggerwerkzaamheden en de intensivering van het scheepvaartverkeer tot verstoring van fauna zou kunnen leiden.

5.6 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Mogelijk bevinden zich in de waterbodem objecten van archeologische betekenis (scheepswrakken). De indicatieve kaart van de archeologische waarden (www.kich.nl) geeft hier voor het water een hoge tot middelhoge trefkans. Geef op basis van bureauonderzoek aan of dergelijke objecten in het plangebied kunnen worden verwacht en of aanvullend veldonderzoek nodig is. Raadpleeg hiervoor de Globale Archeologische Kaart van het Continentale Plat (ROB (nu RACM genaamd), 2003) en het wrakkenregister van Rijkswaterstaat.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken, met name wat betreft waterkwaliteit en natuurbescherming.

¹³ Het advies over de LNG-terminal in de Eemshaven (projectnummer 1724) bevat desgewenst uitgebreidere richtlijnen over dit aspect nautische en externe veiligheid.

7. EVALUATIE EN MONITORING PROGRAMMA

Bij de vergunningverlening moet aangegeven worden op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Er bestaat een sterke koppeling tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Belangrijke aspecten daarbij zijn de mogelijke gevolgen van het vrijkomen van schadelijke stoffen uit de te verspreiden baggerspecie voor de natuurwaarden in het gebied. Het evaluatieprogramma zou moeten aansluiten op de voorgestelde monitoractiviteiten ten behoeve van het vaststellen van de referentiesituatie, en monitoren van de bodem en de waterkwaliteit voor en na het storten van baggerspecie.

Stel een monitorprogramma voor om de veranderingen ten opzicht van de uitgangssituatie te kunnen waarnemen. Neem hierin mee de bodemligging en bodemsamenstelling (ook wat betreft toxische stoffen en nutriënten) voor en na het storten. Ook kan het van belang tijdens het storten te monitoren.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ver-
dieping en uitbreiding Eemshaven

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 oktober 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie groningen

Bezoekadres
St. Jansstraat 4
Groningen
Alg. tel. 050 - 316 49 11

**Afdeling
Milieuvergunningen**

Postadres
Postbus 610
9700 AP Groningen
Fax 050 - 316 46 32

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	23 OKT 2006
nummer	
dossier	1825
kepie naar :	Sj gl

Commissie voor de m.e.r.
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Nr. 2006- 17.777 h,MV
Behandeld door : C.H. Dijkstra
Telefoonnummer : 050-3164297

Groningen, 19 oktober 2006

Bijlage(n) : 8 (5 x startnotitie, 1 x Duitse startnotitie,
1 x kennisgeving en 1 x Duitse kennisgeving).

Onderwerp : M.e.r. verdieping en uitbreiding Eemshaven;
bekendmaking en terinzagelegging startnotitie.

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u in vijfvoud de op 4 oktober 2006 door ons ontvangen startnotitie van Consulmij Milieu B.V. te Hattem -namens Groningen Seaports- inzake de verdieping en uitbreiding van de Eemshaven.

Dit voornemen is m.e.r.-plichtig. Het MER wordt opgesteld ten behoeve van o.m. de te verlenen vergunning op basis van de Ontgrondingenwet.

Met de publicatie van het voornemen op 25 en 26 oktober 2006 in resp. De Eemsbode en in de Ommelander Courant en de Staatscourant van 31 oktober 2006 neemt de procedure in het kader van de milieueffect-rapportage een aanvang.

Vanwege de mogelijke grensoverschrijdende gevolgen van dit voornemen wordt het voornemen ook in Duitsland bekendgemaakt en wordt de startnotitie bij enkele Duitse overheidsorganen ter visie gelegd. De startnotitie is daartoe vertaald in het Duits. Een exemplaar hiervan is ter kennisname bijgevoegd. We hebben het Ministerie van VROM ingelicht over de grensoverschrijdende informatie-uitwisseling bij dit project.

En ieder wordt in de gelegenheid gesteld schriftelijk opmerkingen te maken over de inhoud van de vast te stellen richtlijnen, op verzoek ook mondeling. De startnotitie wordt van 1 november 2006 tot en met 12 december 2006 ter visie gelegd. Een exemplaar van de kennisgeving is bijgevoegd.

Wij zien uw advies over de op te stellen richtlijnen graag uiterlijk 27 december 2006 tegemoet, zodat wij uiterlijk dertien weken na de openbare kennisgeving (27 januari 2007) de richtlijnen kunnen vaststellen.

DFM/MSZ/03

Website: www.provinciegroningen.nl - E-mail: info@provinciegroningen.nl

Tevens wijzen wij u nog op de parallel door de minister van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) uitgebrachte (vergelijkbare) startnotitie ten behoeve van de verruiming vaarweg Eemshaven - Noordzee.

Wij hebben er inmiddels kennis van genomen dat de Commissie Mer beide projecten door één werkgroep laat adviseren.

Hoogachtend,

namens Gedeputeerde Staten van Groningen

H. Bloupot,
hoofd afdeling Milieuvergunningen

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in de Eemsbode d.d. 25 oktober 2006

**provincie
groningen**

Kennisgeving
Startnotitie milieu-effectrapportage (m.e.r.)
verdieping en uitbreiding van de Eemshaven

Groningen Seaports te Delfzijl heeft het voornemen om de Eemshaven te verdiepen en uit te breiden. Dit houdt verband met nieuwe, grootschalige activiteiten van meerdere bedrijven, die optimaal gebruik willen maken van de mogelijkheden van de Eemshaven.

De voorgenomen activiteit is m.e.r.-plichtig. Alvorens de benodigde vergunningen kunnen worden verleend moeten de effecten op het milieu van de voorgenomen activiteit worden onderzocht en worden gerapporteerd in een milieueffectrapport (MER).

Het besluit waarvoor het MER o.a. zal worden opgesteld is een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet.

Het bevoegd gezag in het kader van de te verlenen ontgrondingvergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen treden op als het coördinerend bevoegd gezag.

Procedure

Met deze bekendmaking van de startnotitie is de wettelijke m.e.r.-procedure gestart. In de startnotitie is een globale aanduiding van de aard en de gevolgen voor het milieu gegeven. Voordat het MER kan worden opgesteld dienen Gedeputeerde Staten van Groningen, na overleg met o.a. Rijkswaterstaat, richtlijnen vast te stellen waaraan de inhoud van de MER moet voldoen.

Ten behoeve van het opstellen van deze richtlijnen is inspraak mogelijk.

Informatiebijeenkomst

Op 9 november 2006, aanvang 19.30 uur wordt in Hotel Restaurant Ekamper, Radsweg 12 te Roodeschool een openbare informatiebijeenkomst georganiseerd, waarbij bedoelde startnotitie zal worden toegelicht. Tijdens deze bijeenkomst wordt eveneens de door de Minister van Verkeer en Waterstaat opgestelde startnotitie ten behoeve van de vervuiling van de vaarweg Eemshaven - Noordzee toegelicht. Tevens is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt van 1 november 2006 tot en met 12 december 2006 tijdens kantooruren ter inzage

- a. in het gemeentehuis van de gemeente Eemsum, afd. Publiekszaken, Hoofdstraat-West 1 te Uithuizen en buiten kantooruren na telefonische afspraak: tel.: 0595- 437555;
- b. in de mediathek van het provinciehuis te Groningen, Sint Jansstraat 4. Buiten kantooruren na telefonische afspraak: tel. 050-3164712.

Inspraak

Opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen kunnen tot en met 12 december 2006 door een ieder schriftelijk worden ingediend bij de Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, p/a Afdeling Milieutoezicht, Postbus 610, 9700 AP te Groningen. Op verzoek kan dit ook mondeling. Daarvoor dient u een afspraak te maken via een van de onderstaande telefoonnummers.

Inlichtingen

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot mevr. W. Degenhart Drenth, (m.e.r. coördinator), tel. 050-3164712, of tot dhr. L. Slangen (projectcoördinator vergunningen), tel. 050-3164360.

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN ©

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Groningen Seaports

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van provincie Groningen (coördinerend), Rijkswaterstaat, directie Noord-Nederland, college van burgemeester en wethouders van Eemshmond

Besluit: Vergunning op grond van de Ontgrondingwet en de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken, goedkeuren van een plan op grond van de Wet op de waterkering (c.q. een aanpassing van de Legger en beheer register Ommelanderveedijk), wijzigen van een bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.1, C 5.3, D4.2 en D12.1

Activiteit: Uitbreiding en verdieping van de Eemshaven

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 25 oktober 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 29 december 2006

Bijzonderheden:

De Commissie vraagt in haar advies de volgende hoofdpunten in het MER uit te werken:

- een onderbouwd inzicht in de effecten van het verspreiden en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Beschrijf daarbij de verwachte kwaliteit van de baggerspecie, maak duidelijk aan welke kwaliteitseisen de baggerspecie moet voldoen voor verspreiding in de mogelijke verspreidingsgebieden, en geef aan hoe baggermateriaal dat van onvoldoende kwaliteit is voor dergelijke verspreiding zal worden verwerkt;
- de mogelijke negatieve gevolgen (afzonderlijk en cumulatief in samenhang met andere initiatieven) voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden;
- een duidelijke weergave van de onzekerheden in de effect voorspellingen en de doorvertaling daarvan naar betrouwbaarheidsmarges voor de analyse van effecten op de natuur;
- een onderbouwd inzicht in de effecten van scheepvaart in de gebruiksfase van de haven, met name de effecten op nautische veiligheid, en de maatregelen en procedures voorgesteld om de nautische veiligheid te garanderen.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.G. van der Aa

ing. S. Lataire

drs. N.M. de Rooij

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

prof.dr. J.H.J. Terwindt

Secretaris van de werkgroep:

dr. B. Schijf

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20061128	Stadt Emden	Emden (D)	20061207
2.	20061208	Gemeinde Krummhörn	Krummhörn (D)	20061211
3.	20061206	Interessengemeinschaft Fischerei in der Aussenems	Ditzum (D)	20061213
4.	20061212	Gemeinde Jemgum	Jemgum (D)	20061213
5.	20061207	Wasser- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes, Wasser- und Schifffahrdirektion Nordwest	Aurich (D)	20061213
6.	20061206	Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz – Betriebsstelle Aurich	Aurich (D)	20061213
7.	20061208	NABU-Kreisgruppe Emden	Krummhörn (D)	20061213
8.	20061211	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Nederland	Leeuwarden	20061213
9.	20061211	Landkreis Leer	Leer (D)	20061213
10.	20061207	Waddenvereniging	Harlingen	20061213
11.	20061122	Gemeinde Bunde	Bunde (D)	20061218
12.	20061212	Gemeente Delfzijl	Delfzijl	20061219
	20061109	Verslag informatieavond		20061122

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Verdieping en uitbreiding Eemshaven

Groningen Seaports heeft het voornemen de Eemshaven uit te breiden en te verdiepen. Om nieuwe initiatieven in de haven mogelijk te maken, wil Groningen Seaports de havenmond aanpassen, een nieuwe insteekhaven uitgraven, de bestaande Wilhelminahaven verlengen, en de streefdiepten in de haven vergroten. Om dit initiatief te realiseren heeft Groningen Seaports een vergunningen nodig op grond van de Ontgrondingwet en de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken. Er moet ook een aanpassing van de Legger en Beheer Register Ommelanderzeedijk gemaakt worden. Er wordt een milieueffectrapport opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over deze havenuitbreiding. Belangrijke aandachtspunten voor dit rapport zijn de effecten van het verspreiden van baggerspecie, de mogelijke gevolgen voor nabije natuurwaarden en de effecten op nautische veiligheid.

ISBN-10: 90-421-1978-0

ISBN-13: 978-90-421-1978-9